

Полтавський державний аграрний університет
Національно-науковий інститут економіки,
управління, права та інформаційних технологій
Кафедра менеджменту ім. І. А. Марейної

МАТЕРІАЛИ

I Міжнародної науково-практичної
конференції

**«Стратегічний менеджмент
агропродовольчої сфери в умовах
глобалізації економіки: безпека,
інновації, лідерство»**

**28 вересня 2023 року
м. Полтава**

**Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет
Департамент агропромислового розвитку Полтавської ОВА
Інститут модернізації змісту освіти МОН України
ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН України
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти
Національний університет біоресурсів і природокористування
України
Сумський національний аграрний університет
Харківський національний економічний університет імені Семена
Кузнеця
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Leibniz institute of agricultural development in transition economies
(Німеччина)
International centre for enterprise and sustainable development (Гана)
Administration of the universidad Carlos III de Madrid (Іспанія)
ISMA University (Латвія)
The University of Occupational Safety Management in Katowice
(Польща)
Academy of Management and Administration in Opole (Польща)
University of Opole (Польща)
Євразійський національний університет ім. Л. Н. Гумільова
(Казахстан)**

МАТЕРІАЛИ

**І Міжнародної науково-практичної конференції
«Стратегічний менеджмент агропродовольчої сфери в
умовах глобалізації економіки: безпека, інновації,
лідерство»**

28 вересня 2023 року

Полтава 2023

Стратегічний менеджмент агропродовольчої сфери в умовах глобалізації економіки: безпека, інновації, лідерство: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції, 28 вересня 2023 р. Полтава : ПДАУ, 2023. 436 с.

У матеріалах конференції розглядаються безпекові та інноваційні особливості стратегічного менеджменту агропродовольчої сфери в умовах актуалізації лідерства в глобальній економіці; практичні рекомендації щодо адаптації, протидії ризикам та підвищення ефективності розвитку суб'єктів господарювання.

Збірник розрахований на науково-педагогічних працівників, аспірантів, здобувачів закладів вищої освіти, фахівців-практиків.

Редакційна колегія:

О.А. Галич, к.е.н., професор, ректор Полтавського державного аграрного університету,

В.І. Аранчій, к.е.н., професор, перший проректор Полтавського державного аграрного університету,

Т.В. Воронько-Невіднича, к.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету,

V. Riashchenko – dr.oec., prof., expert of Latvian Council of Science, ISMA University of Applied Science,

М.В. Зось-Кіор, д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету,

Д.В. Дячков, д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету,

Н.В. Баган, PhD з економіки, старший викладач кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

Матеріали друкуються мовою оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.

© Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПДАУ заборонено

Вільне радіо. URL: <https://freeradio.com.ua/ukrainskym-pidpriemytsiam-proponuiut-navchannia-ta-do-10-tysiach-ievro-na-startap-v-ahroprodovolchii-sferi-iak-podatysia/>

Д. Вальчук, студент II курсу агрономічного факультету,
А. Шепель, науковий керівник, канд. с.-г. наук, доцент,
*Херсонський державний аграрно-економічний університет,
м. Херсон, Україна*

ВИРОЩУВАННЯ МАЛОПОШИРЕНИХ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР ПІДВИЩУЄ ЕФЕКТИВНІСТЬ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

В сучасних військових умовах господарювання України сільгосподарські товаровиробники забезпечують базові потреби споживачів традиційними овочевими культурами: цибуля ріпчаста, капуста, морква, буряк столовий та інші. У повоєнний період асортимент овочевих культур обов'язково буде доповнений малопоширеними овочевими культурами: фізаліс, чуфа, гарбуз мускатний та інші. Для підготовки до таких змін у асортименті автори тез пропонують фермерам України звернути увагу на малопоширені овочеві культури та вивчити елементи технології їх вирощування.

ФІЗАЛІС

Фізаліс – це неймовірної краси плід, з дуже незвичним смаком. Деякі з ягід кисло-солодкі й нагадують агрус, а деякі – дуже солодкі і соковиті, як суниця. Фізаліс нагадує маленькі помідорчики, заховані в яскраво-помаранчеві чохла. Спілі ягоди цих рослин можуть вживатися як в сирому, так і в переробленому вигляді. Їх можна вирощувати розсадним та безрозсадним способом (з максимальною економією часу та площ). Рослини накопичують велику кількість пектину. З них можна готувати варення, джеми, мармелади, смузі.

Посів культури. При посадці фізалісу насінням, зібраними власноруч, їх дезінфікують 15 хвилин в рожевому розчині марганцівки. За бажанням проводять посадку фізалісу восени. Паростки навесні сходять міцними і загартованими, але віддають урожай пізніше, ніж ті, які розвивалися в приміщенні.

Вирощування через розсаду. Для розсади насіння овочевого

фізалісу сіють в середині березня або квітня. Зерна дрібні, їх поглиблюють на 0,5 см. Проводять пікіровку фізалісу з розвитком 2–3 листків. Для паростків комфортна температура – 18–20 °С. Субстрат підтримують помірно вологим. Через 12–14 днів після пересадки рослини підживлюють одним зі спеціальних добрив для овочевої розсади. Через 7–10 днів саджанці починають гартувати для відкритого ґрунту, виносячи на свіже повітря в півтінь.

Догляд за посівом чи посадкою культури. Екзотична овочева рослина у відкритому ґрунті любить світло і тепло, але перенесе і легку півтінь, протяги або вітри. Не можна для фізалісу визначити низинний ділянку або ґрунт з кислою реакцією. У відкритий ґрунт зерна культури садять, коли температура ґрунту піднімається до 9–12 °С. Рослини мають потребу в систематичному поливі через день, особливо в жарку погоду. Порядок добрива ділянки з овочевою культурою: Першу підгодівлю з азотної складової проводять через 15–18 днів після висадки. Другу – в фазі бутонів або початку цвітіння такими ж речовинами. Останню – під час наливу зав'язі. Застосовують органіку, комплексні мінеральні препарати для пасльонових. В процес вирощування та догляду за фізалісом входить прищипування верхівок стебел. Цю процедуру проводять в червні, коли рослина у відкритому ґрунті зміцніло і добре сформувалося. Прищипування сприяє збільшенню кількості зав'язей. Під час росту зав'язей високі рослини підв'язують або добре мульчують ділянку сухим сіном.

ГАРБУЗ МУСКАТНИЙ

Це відома всім рослина, яку використовують для приготування каші, але особливо цінним і смачним він буває тоді, коли його порізати на шматочки, викласти на деко, посипати зверху цукром, корицею і відправити на декілька хвилин у піч. Гастрономічне задоволення вам гарантовано!

Вирощування розсади. Підготовчий процес вимагає знезараження насіння, які поміщаються на 30 хвилин в розчин марганцівки. Потім на 30 хвилин перемищаються в розчинений стимулятор росту.

Вимочене насіння загортають в марлю і відправляють в тепле місце для проростання. Пророщений матеріал повинен

сформувати здорову розсаду. Для цього виконують такі дії:

30 днів розсада витримується в домашніх умовах:

- заздалегідь підготовлені місткості заповнюються спеціалізованим ґрунтом;
- одна ємність – 2 насінини;
- засаджені горщики ховаються плівкою і відправляються в темне і тепле місце;
- сходи відправляють на підвіконня з гарним освітленням;
- рослини проріджують, залишаючи найсильніше з двох;
- загартовування починається через 15 днів;
- на початку червня вирощену розсаду висаджують у відкритий ґрунт.

Поливають рослини теплою водою.

На одній рослині необхідно залишати не більше 2–3 зав'язі – більша кількість все одно не встигне визріти, стебло треба прищипувати (вище плода на 50 сантиметрів). Гарбуз в період росту плодів вимагає хорошого поливу (на рослину не менше 5 літрів).

Зберігати мускатний гарбуз потрібно в прохолодному приміщенні, цей сорт не любить зайвого світла. Зривають плоди прямо з хвостиками, стежать, щоб при зберіганні гарбуз не підгнивав, тому потрібно періодично перевертати великі плоди.

ЧУФА

Ще одним смаколикком є смикавець їстівний (Чуфа) – його можна також використовувати в сирому вигляді для приготування вегетаріанських молочних коктейлів, у підсушеному використовувати для приготування енергетичних батончиків та різноманітних кондитерських виробів. Цю рослину можна виростити на будь-якій ділянці, чуфа невибаглива і порадує відмінним урожаєм. Чуфа любить тепло, тому варто обирати добре освітлену сонцем ділянку, в ідеалі – південну сторону з легким ухилом. Вимоги до ґрунтів: торф'яні, легкі, супіски, чорнозем, піщані. Протяги – небажані, тому що від цього також залежить врожайність. Рослина любить вологу, але небажано висаджувати чуфу на заболоченій місцевості. Тому небажаний рясний полив.

Терміни посадки: кінець весни, коли минуть нічні заморозки. Кращий час для посадки – середина або кінець

травня. Догляд за чурою дуже простий і зводиться до поливу при посушливій погоді, прополюванні бур'янів, підгортання. Зрілості чурфа досягає до кінця вересня, але збір бульб проводять тільки після висихання листя – приблизно в кінці жовтня – початку листопада.

При купівлі посадкового матеріалу (бульбочок) слід звернути увагу на їхній зовнішній вигляд. Вони мають бути чистими та неушкодженими. Розмір при посадці значення немає, але перед висадкою в ґрунт бульбочки варто поставити у воду на одну добу – це пришвидшить їх проростання.

Список використаних джерел:

1. Сич З.Д. Гармонія овочевої краси і користі / З.Д. Сич, І.М. Сич. – К.: Арістей, 2005. – 250 с.
2. Гіль Л.С. Сучасні технології овочівництва закритого і відкритого ґрунту. Ч. 2. Відкритий ґрунт. Навчальний посібник /Л.С. Гіль, А.І. Пашковський, Л.Т. Сулима. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 312 с.

В. Вороніна, к.е.н., доцент,
*Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава, Україна*

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Агропродовольча сфера – найбільша міжгалузєва сфера економіки та є основою життєдіяльності країни, оскільки саме АПК поєднує у собі галузі народного господарства, які відповідають за кінцеве виробництво продуктів харчування. Дана сфера формує аграрний ринок, економічний, соціальний та трудовий потенціал регіонів та забезпечує продовольчу та економічну безпеку.

Інноваційний процес в агропродовольчій сфері – це постійний потік трансформації від НДДКР до нових або покращених продуктів, матеріалів, технологій, форм організації та управління та їх практичного застосування. Безперечно, вихід економіки країни із кризи, стабільна робота сільського

<i>О. Помаз, О. Фесенко</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ, БІЗНЕСУ ТА ГРОМАД В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ.....	140
<i>Т. Сазонова, М. Шарлай</i> AGILE ТЕХНОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМИ ПРОЕКТАМИ.....	144
<i>О. Таран-Лала, Н. Джакелі</i> ВАЖЛИВІСТЬ ГНУЧКОГО УПРАВЛІННЯ ЛАНЦЮГОМ ПОСТАЧАННЯ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА.....	146
<i>О. Таран-Лала, О. Науменко, А. Присяжнюк</i> РОЛЬ AGILE-МЕНЕДЖМЕНТ У ДОСЯГНЕННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	149
<i>Н. Чернікова, В. Назмєєва</i> РИЗИКИ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ.....	152

СЕКЦІЯ 3. РОЗВИТОК STARTUP-ІНІЦІАТИВ В АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ В ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ

<i>Л. Ганущак-Єфіменко, А. Дашко</i> ІННОВАЦІЙНА СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ.....	156
<i>Н. Баган</i> ПІДТРИМКА ЖІНОЧИХ STARTUP-ІНІЦІАТИВ В АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ УКРАЇНИ.....	159
<i>Д. Вальчук, А. Шепель</i> ВИРОЩУВАННЯ МАЛОПОШИРЕНИХ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР ПІДВИЩУЄ ЕФЕКТИВНІСТЬ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	161